

REGÁLY

Daniela Samsonová

1. místo
Havlovské aktovky
Soutěž o nejlepší původní krátkou divadelní hru
podle hry Václava Havla
2020

Divadelní fakulta JAMU ve spolupráci s
The Václav Havel Library Foundation v New Yorku

Nacházíme se v supermarketu, i u nás se už vyskytují jména diskontních gigantů jako je Target nebo Walmart. Naše země již několik let žije v nouzovém stavu, právě tyto střediska se stávají společenským středobodem.

Prolog

Z ampliónu zní: „Perlivá voda pro členy VIP klubu PRO se nachází u zadního vchodu za pouhých 99,90, –, opakují, perlivá voda pro členy VIP klubu u zadního vchodu.“

Pauza

Uklízečka:

(uklízí v zavřeném supermarketu) Vy teď asi čekáte, že jsem tu za toho zástupce pracující třídy, a teď tu budu sypat z kýble vtípky tady na to... ale na to mě neužije. Navíc to máme zakázaný. (Smích, ale ne její) Stejně si můžete vygooglit ty přestřelky mezi bůhvíkým. Levice, pravice, střed a zase zpátky, já na to nehraju. Taky asi čekáte klasickou bodrou uklízečku, jak z českých filmů, paní s hadrem, co si bude zpívat „Už troubějí, už troubějí, na horách jeleni“ – to byla reference na český film „Zítra to roztočíme drahoušku“, pro mladší ročníky, kdyby to někdo neznal. Stručně, nic z toho nedostanete, ale já jsem se svojí rolí uklízečky docela spokojená. Málokdo může vklouznout do role, která má na začátku tak dlouhý monolog, který se nedá ani zapamatovat, a ani usledovat... Herečka, co mě bude hrát, buď neudrží vaši pozornost nebo... Důležité je, že až skončím, tak už mě nikdy nevidíte. To je skoro metaforické, že? Chtěla bych tenhle čas s vámi a mojí postavou využít, co nejlépe. Chci abyste pochopili, proč a jak to celé začalo, a kde se teď nacházíme, kam směřujeme, které opatření jsou aktuální, jaký společenský žebříček následujeme, patriarchát je pořád ve hře, nebojte, green a jiné dohody taky, pařížské úmluvy, istanbulske úmluvy, ázerbajdžánské úmluvy, úmluvy východního Timoru, ty se stále jen podepisují, jak na běžícím páse, nebojte. Řeknu vám také, jaké potraviny už v naší zemi nedistribuuje, kolik stojí perlivá voda pro VIP jste už slyšeli, udělali si na to názor, možná i tenhle komentář byl pro vás moc politický, možná nepijete perlivou vodu, možná vám skoro stovka za sklenici nepřijde přehnaná, zvědavé napadla otázka, kolik stojí tedy perlivá voda normálně. Chytré hlavy teď uvažují, jestli budou sledovat dystopický obraz budoucnosti, jestli jsme další aktivistická inscenace. Nebojte, politické divadlo to určitě nebude. Chcete vědět kde jsme? Ale já si musím vylít kýbl. Tak si musíte chvíli počkat. Divíte se, proč mám v kýblu perlivou vodu, protože mám taky VIP kartu od té doby, co nám

manažer v rámci úsporných opatření, dal hradit výlohy na úklid. Je to výhodnější pro výrobce perlivé vody, pro obchod, já ušetřím a nemusím platit obchodu za používání jejich vodovodu. Taky byte měli vědět, že je levnější koupit sadu malých mýdel, no takových těch, co dávají v hotelu do koupelny. Jasně, používám je na umývání podlahy, pak na to vyliju dezinfekci, následně to papírovými ubrousky usuším. Je to levnější než si koupit hadr. Co si budeme. Moje postava nemá nějak vysoký plat, průměrná mzda za hodinu se blíží téměř k dolní hranici, ale té naší, co máme teď, za tu vaši spodní hranici mzdy bych si nekoupila ani tu vodu (*smích*). Nemám moc peněz, to je pravda, tak se nedivte, že kupuju dezinfekci... tu smradlavou, já bych chtěla kupovat tu lepší, ale holt se nedá nic dělat. To jsou kilometry, co čistím, to si nemyslete, naštěstí mám jen těchhle pár uliček, od salámu k pneumatikám. U nás si totiž můžete koupit vše, sandwich, zbraň, poličku do koupelny, svítící svetr se sobem. No nic, nemyslete si, že nejsem loajální, já to chápu, všude se škrtá, tak nejdřív tu byla ... teďkom nevím od kterého nejdřív to mám vzít. (*smích z pozadí*) Tak můžu to vzít úplně odzadu krize ve 30. letech v Německu. To je starý, nebojte, tady se žádný antisemitismus, nebo rasismus řešit nebude. Já jen úplně nevím odkud to vzít. Tak od devadesátek, třeba privatizace, to je taky starý, taky se spíš kradlo, že jo. Víte já jsem jen uklízečka. Tak zas nemám takový ten sociologický, geologický, politický rozhled, ale od kterého nejdřív my to vezmeme. Nebo to vezmeme od teď, jako našeho teď, ne vašeho teď. Ježíšmarjá no mě za chvíli končí směna, tak to vezmeme prostě šup, šup. Takže škrtalo se zhruba cca od roku, ale to je jedno, prostě větší škrtky přišli už před tou známou epidemií. Škrtky byly hlavně v oblastech, jako jsou sociální služby, vzdělání, kultura, vždyť to znáte, a pak vlastně přišla ta poslední vlna, kdy to ale celý prasklo. Najednou po dlouholetých bojích, jak se tomu sakra, třídních bojích, nebojte fakt to nebude politický. Tady zbyla v podstatě hrstka... Počkejte, já vám to ukážu. Hrstka, která byla v pohodě, jako hodně dobře zajištěná. To vždycky bylo, vždycky bude, netřeba se rozčilovat. Ale! Tady přichází konečně „ale“, vznikla vlastně skupina lidí...Prostě není práce, musí se škrtat všude, každý si jede život na své náklady. Škrtky jsou mezi lidmi, v rozpočtech, škrtají se budovy, prodává se všechno, ale nikdo na to nemá peníze, teda až na tu hrstku, která si zabírá území, jako ve vaší oblíbené počítačové hře. Pro jistotu, pak škrtne někdy sirkou. Pak přišla válka. My teda nemáme povoleno tohle slovo používat, protože děsí lidi, na ulici je za něj vysoká pokuta, smí se říkat pouze – „více či méně nebezpečný konflikt“ nebo „jiná situace než mír“. Není to ani kulturní válka, není to ani každodenní vybuchování bomb, které nosí drony vedle vašeho baráku, denně neumírají stovky tisíc lidí. Jen tisícovky. (*pípání sirény, červené světlo*)

Z ampliónu zní: „Perlivá voda pro členy VIP klubu PRO se nachází u zadního vchodu za pouhých 99,90, –, opakují perlivá voda pro členy VIP klubu u zadního vchodu.“

(pípání sirény, červené světlo, otevřou se velké skleněné dveře, do obchodu se v tu chvíli nahrne dav lidí, jako při záběrech na Black Friday)

Vchod

Security: *(postává u vchodu počká až se přežene to nejhorší)* Dobrej, namátková kontrola, ruce nad hlavu, ukažte co máte v tašce, ukažte co máte v kapsách, ukažte co máte pod čepicí, ukažte mi průkaz, ukažte doleva, dotkněte se nosu, udělejte dva dřepy, Do jaký sekce jdete?

Pán bez čepice: Jen do potravin, možná do drogerky.

Security: Přesně, prosím vás, trasu chci vědět, nákupní seznam chci vidět! Máte svoji tašku?

Pán bez čepice: To je tady nějaký nový pravidlo, tyhle namátkový prohlídky?

Security: Otázky tady kladu já! Podívejte se, nacházíme se ve více či méně nebezpečném konfliktu a mojí povinností je abych zkontroloval vaši trasu, a tak ochránil i vaši bezpečnost, tak si odpusťte tyhle blbé kecy... Ti#říkám ještě jednou na mě naštveš!

(mezitím do obchodu vcházejí a vycházejí lidé)

Pán bez čepice: Slezte ze mě, chlape bídna. Tak moje trasa bude následující. Vezmu to přímo odsud rovnou k mrazákům, tam si koupím mražené mléko, protože je ve slevě, pro držitele rekvalifikační karty. *(šeptá)* Následně to vezmu rovnou k mraženým rohlíkům z minulé dekády, které jsou jen kousek od mlíka, pak projdu kolem sekce prázdných regálů.

Security: Co tam?

Pán bez čepice: Rád si tam zajedu, je tam klid. Dřív jsem si tam chodíval zdřímnout, když se začínaly vyprazdňovat.

Security: To mi ani neříkejte, bych vás musel nahlásit.

- Pán bez čepice:** Jako ryba pane ochranko. Pak počkám u zadního skladu na toaletní papír, kterej mi slíbili minulý týden, když mi ten automat na pořadové lístky, jak mu říkáte lotynka, dá číslo nižší než dvacet osm, a pak to vezmu rovnou k zelenině a koupím si mrkev, vedle jsou pak cibule, rajčata, otočím se a dám si maliny, guavu, ananas.
- Security:** Člověče, vy jste se teda dobře rozšoupl, kde na to vezmete?
- Pán bez čepice:** Vzal jsem si půjčku.
- Security:** No vám ji zrovna dali, netahejte mě za nos.
- Pán bez čepice:** Vy jste nějakej zvědavej, mám styky. Je to rychlá jednodenní výpůjčka od známého, platí dvacet čtyři hodin, musím mu do devíti ty peníze vrátit a třicet procent k tomu. Já mám plán víte, ovoce pak přeprodám, v tý čtvrti, no vy víte v který. Abych to zkrátil po ananasu, přejdu touhle uličkou přímo k...
- Security:** Bohužel panáčku, jak tak koukám, pro dnešek máme potraviny už obsazený, koukněte se na tabuli. Můžu vás pustit maximálně jen do sekce zahrada, nebo pro děti, ale rychle si to rozmyslete.
- Z ampliónu zní:** Dostatek toaletního papíru v domácnosti je důležitou značkou spojeného spotřebitele. Nemáte? Vyrobite si ho, ze zlevněných velikonočních ubrousků za 99,90.
- Policista:** Dobrý den, co se tady děje? Předložte své průkazy, zvedněte ruce, ukažte, co máte v kapsách, ukažte, co máte pod čepicí, ukažte mi průkaz, ukažte doleva, dotkněte se nosu, udělejte dva dřepy, vy odcházíte? Jakou trasou půjdete domů? Popište mi ji podrobně. A vy budete se vracet na své místo? Máte oprávnění pána takhle zdržovat, je ne zcela mírová situace, je nebezpečné být mimo své zóny. Jste si toho vědom?
- Daňový kontrolor:** Dobrý den, co se tady děje? Předložte své průkazy, zvedněte ruce, ukažte, co máte v kapsách, ukažte mi výpis z trestního rejstříku. Zažádali jste v poslední době o podporu? Ne, tak to je správně. Ukažte mi svou průkazku platiče daně z více či méně nebezpečně konfliktní situace. Ha, nemáte, to bude tučná pokuta.
- Sklenář:** Dobrej, co se tady děje? Předložte svý průkazy, zvedněte ruce, podržte mi ten trám já jdu vopravit ty dveře. Máte někdo po kapsách ... no to je jedno. Jděte vod toho já si to sám, vy jedni koumáci. No rozejděte se, nestůjte mi tu.

Zelenina

(nákup zeleniny)

- Paní s košíkem:** Dobrý den drahoušku, to jsem ráda, že vás vidím, už jste slyšela, že se bude prodlužovat nouzový stav?
- Paní s vozíkem:** To se dalo čekat, to není žádná novinka, už přemýšlím, že by to udělali obráceně a z „nouzového“ udělali jen „stav“, a ze „stavu“ udělali „nouzový“. Kolik jich tam zůstalo v té Sněmovně od minule, tak pět i s uklízečkou. To se jim to schvaluje, když opozici posílají na svačinku do bufetu. Já tam mám kamarádku, víte, a ona má vždycky největší kšeft při hlasování. *(smích z poza regálů)* ...To máte pěkné pneumatiky.
- Paní s košíkem:** Byly ve slevě s VIP PRO kartičkou, manžel, jak pracuje pro zbrojovku, tak ji dostal na vánočním večírku. Od té doby si žijeme, jako páni. Minulý týden zrovna vymysleli kouzelnou aplikaci, že si můžete od nich objednat donášku domů, nejen zbraně, ale i granáty, plynové bomby, drony, kyseliny, tanky, cokoliv si představíte. To je dneska bezpečnější, než kdybyste někde courala.
- Paní s vozíkem:** Já na zprávy nekoukám, já tomu nevěřím. To jsou samé manipulace, nejdřív tohle, teď to, však víte. Pak krize, pak se všude škrtalo. Propouštělo, vypouštělo, rozpouštělo. Hanba mluvit. A teď najednou válka.
- Paní s košíkem:** Krindapána, takhle to, otevřeně to, to nemůžete.
- Paní s vozíkem:** Vždycky se tomu tak říkalo, ale co je to za válku, že jo. Nikdo na ulicích neumírá, žádné zákopy. Jen někde na internetech se dějou věci, posílají se nějaké obálky, ve kterých jsou prý plyny, vždyť podle nich byste už nemohla věřit ani poštákovi. Válka má být vidět, slyšet, to musíte cítit v lidech, ne že se o ní pořád píše. Já vám to řeknu otevřeně, já na to nevěřím.
- Paní s košíkem:** Na co jako nevěříte? Prosím, nemluvte tak nahlas, vždyť vás někdo uslyší.
- Paní s vozíkem:** Známa mi na email posílala odkaz na dokument, ten vám pošlu, tam je to vysvětlený. Jako ovečky nás chtějí mít, nejdřív Bill Gates naočkoval Afriku, tou no, jak to způsobuje neplodnost. To tam říkají vědci.

Pak z té laborky vypustili ten plyn nebo vir, to už si nepamatuju, který přidávají do vody, a během karantény jsme ho všichni pili, nesmějte se, já kvůli tomu začala kupovat jen balenou vodu, ale musí být původem od nás. Z kohoutku bych se nenapila, no teď, jak to zpoplatnili daní na vodu, už vůbec, ani korunu na víc jim nedám. Teď už je mi to jasné. Celé to začalo tím, že se jim zalíbilo nás mít takhle v hrsti. Trasování, čipování, vymývání mozku, všechny média nám lhali, každý specialista na ozbrojené konflikty tvrdí něco jiného, každý týden měníme strategii a mrtvých neubývá. Nepřijde vám to zvláštní. Kde se ti mrtví berou? Viděla jste snad někoho umírat v poslední době? Já taky ne. Každou zemi teď drží v hrsti vyšší moc. Protože nad každou vládou, jsou ještě mocnější lidé, kteří řídí jednotlivé země, a ty si chtějí teď znovu rozdělit majetek. Je to celé spiknutí. Chtějí z nás mít jen spotřebitele.

Paní s košíkem: Tohle všechno říkali v tom dokumentu? Já vám nevím, mě to přijde přitažené za vlasy, války jsou, byly a budou. Proč se nad tím rozčilovat. To jsou prostě muži, potřebují si vytyčit území, jako zvířátka. Pejsci taky občůrávají patníky.

Paní s vozíkem: Kdyby mě zavolali ať jdu na frontu, já bych šla hned. Na barikády, do zákopů, vykopávat latríny, vařit v polní kuchyni, prostě cokoliv. Ale může se něco takového vůbec říkat nahlas? Může se říkat, že jsem vlastenkyně? Víte, já to mám zakázaný, někam chodit.

Paní s košíkem: Od koho? Snad jste se jen nepohodli s manželem. To přejde. Ten můj je taky horká hlava.

Paní s vozíkem: No od nich přece, však vy víte.

Z ampliónu zní: Chce u nás pracovat v call centru? Máte svůj telefon a tarif, jste náš člověk.

Paní s košíkem: Víte, můj muž přímo nesnáší, když mluvím, tak jen vařím. Dám vám recept na výbornou polévku z láku od okurek.

(roztáhnou si stoličky, vytáhnou termosku a hrnečky na kávu)

Paní s vozíkem: Myslíte, že bych si taky měla nechat domů doručit nějakou tu vaši zbraň? Abych se mohla bránit, náš pošťák to je takový divný, malý, pihatý, má jen jednu nohu, pořád se usmívá. Podezřelý...

Paní s košíkem: Určitě, výborný nápad. Podívejte, já tu mám v kabelce takovou maličkou, roztomilou... Já vám ukážu, jak si stáhnete tu aplikaci, to je úplně jednoduchý, pokud máte účet na nějaké sociální síti, tak ani nepotřebujete údaje. No není to jednoduché?

(pije kávu, prohlíží si zbraň, Security vzadu opět zkoumá někoho u vchodu)

Sklad

Skladník: Vy jste byl? Číšník, tady čtu, že jo? To jděte do sektoru C, tam jsou všichni lidi z gastru, budete vyhazovat potraviny.

Číšník: Prošlé?

Skladník: No, prostě potraviny.

Číšník: Proč? Vždyť jsou v obchodě samé prázdné regály.

Skladník: Je to lepší pro ekonomiku, vytvoří se nedostatek. Lidi jsou pak lačnější. Musí se zvedat ceny. Jinak bychom jako firma, šli ke dnu. Lidi jsou šetřiví od přírody, musíte je donutit vytahovat peněženky, to je úplně normální zákon trhu. Když budete chytřej, počkáte si po směně, a domů si pak můžete odnést, co chcete. ZADARMO.

Číšník: Vždyť jsou tady všude kamery. To je nějaká zkouška, že jo?

Skladník: To jsou makety, ty původní si kluci odnesli domů. Chyťte je.

Číšník: Mně se to příčí, vyhazovat jídlo. Nemůžete mě dát někam jinam?

Skladník: Pálit pneumatiky do sektoru B, nebo vylívat flašky, do sektoru K? Nejste vy nějaký precitlivělejš? To tady vedoucí nemají rádi, by vás za to mohli hned vyrazit. Buďte rád, že máte práci. Ještěže jste narazil na mě. Tu máte, vezměte si ode mně čokoládu. Nebudte smutný, za to vám taky můžou strhnout body, a zakážou vám pauzu na oběd.

Číšník: Tak já půjdu k těm lidem z gastru.

Skladník: Vyfasujete si pytel, rukavice, bodák, fakturku vám vystaví na personálním oddělení.

(V pozadí jde vidět Security, jak provádí namátkovou kontrolu, Paní s košíkem a Paní s vozíkem, jak střílí na zeleninu)

Pokladny

Pokladní: Dneska zase pro masko na polívku? Lidi, kolik vy sníte tý polívky, to jsem je jakživ neviděla.

Zákazník: Vy jste tu každý den?

Pokladní: Milej zlatej, někdo tady v tý zemi makat musí.

Zákazník: Jsem ti říkal, že si ten nákup máme nechat dovést.

Z ampliónu zní: Náš obchod, vaše radost.

Zákaznice: *(mlčí)*

Pokladní: To byste panáčku, zas přišel o vřelej lidskej kontakt. To vám dneska ty stroje nenahradí. Tuzemáček, zase nový, to si asi letos děláte zásobu na cukroví, to už je tento týden... *(dívá se na papír před sebou)* po páté. Mladá paní si už chystá vaječňák?

Zákazník: Příště, už nevyjdu z baráku ti říkám, to je naposledy, co jsi mě k něčemu takovému donutila, vyjdeme si spolu do supermarketu mi říkala, bude to pěkné odpoledne, ty jsi tak neuvěřitelně blbá.

Zákaznice: *(znakuje)* Přestaň na mě rvát před touhle babiznou, já jsem tě nikam netahala, ty starý alkoholiku. Nemohl jsi to doma vydržet bez chlastu. Práce na počítači a tuzemák, nic jiného neznáš.

Pokladní: *(znakuje)* No jo všichni jsou stejný, to si nevyberete. *(hlasem)* Tak máte to za dvanáct tisíc pět set.

(Security odvádí Číšníka, ten drží v ruce tabulku čokolády)

- Skladník:** *(vetře se do předu, Zákazník odchází a nechává nákup na páse) Dáš mi cigarety, krasavice?*
- Pokladní:** To jsou dneska lidi, člověk je tady tejdén v kuse a jediný, co chce si trochu povídat. Darmo mluvit, kam ho vede?
- Skladník:** Znáte ty mladý, chtěj všechno rychle. Nahrabat si bez práce. Ukradl čokoládu, zmetek. Tu velkou. To bude rychlý proces.
- Pokladní:** To jsou dneska lidi.

Východ

- Uklízečka:** To jste nečekali? Říkala jsem, že už se neuvidíme, a ejhle. Tak moje role si vzala ještě jednu směnu. To jsem nemohla čekat, takže jsem vám ne-
lhala. Nejme zvyklí, že nám postavy, herci, role lžou. Nepřepokládáme, že by nám přece někdo mohl lhát, navíc to už vůbec nepředpokládáme u lidí, co s námi mluví jasně a stručně. Ha, a tady to máte. Víte, když se na to podíváme z nadhledu. Komu můžete věřit? Mně určitě ne. *(čeká na smích z pozadí)* Řekla jsem vám na začátku, že se toho spoustu dozvíte. Dozvěděli jste se něco? Víte, je těžký uprostřed VÁLKY, dávat odpovědi. To je taková lidská vlastnost, potřebujeme znát, jak se věci mají. Přesně, teď hned. Znat rizika, výhody. Zvrat. Já vám ani na jednu z těch věcí neodpovím, protože jsem slíbila, že to nebude politický. *(ozve se výstřel)* To asi ten ex číšník, co ukradl tu čokoládu. Alespoň nějaké poučení na závěr, krást se nemá. No kde to dneska seženete, ukázkové ponaučení, to je nedostatkový zboží. *(čeká na smích)* Pěkně ke korunce korunka, jak se zpívá ve filmu „Dáma na kolejích“. *(ozve se další výstřel)* No tomu já říkám plýtvání municí. *(ozve se další výstřel, nabíjení zbraní, další výstřel, nabíjení, další výstřel...)*

Z ampliónu zní: Úklid do uličky dvacet pět až patnáct. Opakuji. Úklid do uličky dvacet pět až patnáct.

- Uklízečka:** Tak vidíte, já vám říkala, že si to nedopovíme.

(harmonizované zvuky střelby a nabíjení, jako znělka supermarketu)

THE END